

Aleg 1235

Sprawozdanie

Komisji szkolnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie petycyi obywateli miasta Horodenki w sprawie przekształcenia dwóch szkół sześcioklasowych w dwie szkoły wydziałowe połączone z dwoma szkołami 4-klasowymi.

Wysoki Sejmie!

W roku 1908 wnieśli obywatele miasta Horodenki petycyę do Wysokiego Sejmu o przekształcenie dwóch tamtejszych 6-klasowych szkół ludowych na 3-klasowe wydziałowe połączone z 4-klasowymi szkołami pospolitemi. Petenci podali, że w Horodence, liczącej przeszło 15 tysięcy mieszkańców, istnieje 5 szkół ludowych, między nimi dwie 6-klasowe, rozdzielone od lat 10 w najwyższej klasie na dwa równorzędne oddziały. Do szkół ludowych w Horodence uczęszcza przeszło 2.000 dzieci, zaś do V. i VI. klasy obu szkół sześcioklasowych przeszło 300 dzieci. Frekwencya zatem dla obu szkół wydziałowych jest zapewniona a przekształcenie żądane ułatwia nareszcie fakt, iż obie szkoły 6-klasowe mają bardzo dobre umieszczenie, gdyż budynek każdej z tych szkół obejmuje po 12 sal szkolnych, oddawna bowiem liczono się z koniecznością przekształcenia obu szkół na wydziałowe.

Petycyę tę odstąpił Wysoki Sejm uchwałą z dnia 5. listopada 1908 Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedstawienia wniosku na najbliższej sesyi sejmowej.

Wydział krajowy zasięgnął w tej sprawie przedewszystkiem opinii c. k. Rady szkolnej krajowej, która reskryptem z dnia 29. maja 1909 l. 26.329 oznajmiła, że obydwie szkoły 6-klasowe w Horodence posiadają ze względu na frekwencyę wymagane w ustępie drugim art. 7 ustawy z dnia 23. maja 1895 Nr. 57 dz. u. kr. warunki do przekształcenia ich na wydziałowe.

C. k. Rada szkolna krajowa uznając potrzebę organizacyi szkół wydziałowych w Horodence, poparła ze swej strony petycyę obywateli miasta Horodenki — mając jednak na uwadze znaczne obciążenie funduszu szkolnego krajowego — oświadczyła się pismem z dnia 2. listopada 1909 l. 59.817 za wyjednanem u Wysokiego Sejmu uchwałą zezwalającej przedewszystkiem na organizacyę w Horodence na razie szkoły wydziałowej żeńskiej połączonej z pospolitą, gdyż w tej szkole frekwencya dzieci jest liczniejszą.

Wydział krajowy chcąc dokładnie zbadać, czy i o ile gmina Horodenka będzie w stanie pokryć zwiększone wydatki na płace nauczycielskie, w razie organizacyi szkoły wydziałowej żeńskiej, przeprowadził w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową na miejscu dokładne zbadanie stanu majątkowego gminy miasta Horodenki.

Na podstawie przeprowadzonego dochodzenia przyszedł Wydział krajowy do przekonania, że gmina miasta Horodenki nietylko nie ma żadnego czystego dochodu z majątku zakładowego, ale przeciwnie wykazuje w latach 1905 do 1908 corocznie znaczny niedobór.

Dodatki do podatków bezpośrednich nałożone na pokrycie niedoboru wynoszą 69%.

Siła podatkowa gminy jest nader małą, gdyż jeden halerz dodatku przynosi zaledwie 349 K dochodu.

Mimo tego niekorzystnego stanu finansowego Rada gminna miasta Horodenki uchwałą z dnia 5. listopada 1909 zatwierdzoną przez Wydział powiatowy w Horodence w myśl §. 36 ustawy o Reprezentacji powiatowej w zastępstwie Rady powiatowej, odstąpiła na razie od prośby o przekształcenie szkoły męskiej, uznając potrzebę zorganizowania szkoły żeńskiej wydziałowej w Horodence.

Równocześnie zobowiązała się Rada gminna do uiszczania corocznie na częściowe pokrycie zwiększonego wydatku na płace nauczycieli kwotą 1.200 K.

Wobec tego, że zaprowadzenie szkoły wydziałowej żeńskiej w Horodence zwiększy wydatek na płace nauczycieli tej szkoły o sumę około 6.500 K rocznie, przeto w razie uwzględnienia powyższej deklaracji gminy, resztę wydatków w kwocie około 5.300 K rocznie musiałby pokryć fundusz szkolny krajowy.

Horodenka, miasto powiatowe, nie posiada prócz 6-klasowej szkoły ludowej, żadnego innego zakładu naukowego, w którymby dziewczęta mogły otrzymać wyższe wykształcenie. Mieszkańcy, przeważnie ubodzy, nie są w stanie oddawać swoich dzieci do innych większych miast celem dalszego ich kształcenia. Z tych powodów prośba gminy miasta Horodenki zasługuje na uwzględnienie.

Miasto Horodenka nie należy do miast zaliczonych w art. 11. ustawy krajowej z 15. czerwca 1892 Dz. u. kr. Nr. 40. do pierwszych trzech klas, przeto w myśl ostatniej alinei art. 7. ustawy z dnia 23. maja 1895 Nr. 57. Dz. u. kr. założenie szkoły wydziałowej żeńskiej w Horodence mogłoby nastąpić tylko w takim razie, jeśli znajdują się fundusze potrzebne dla trwałego pokrycia kosztów utrzymania takiej szkoły.

Dotychczas w 2 wypadkach podobnych, Wysoki Sejm przyjął część wydatku na fundusz szkolny krajowy:

1. w Radziechowie w roku 1902 przy przekształceniu szkoły wydziałowej męskiej, gmina zobowiązała się uiszczać rocznie po 100 K;
2. w Żywcu w roku 1905 przy przekształceniu szkoły żeńskiej wydziałowej gmina zobowiązała się uiszczać rocznie po 1.340 K.

Rysztę kosztów przyjął Wysoki Sejm na fundusz szkolny krajowy.

Na podstawie powyższego sprawozdania wnosi Komisya szkolna zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm upoważnia c. k. Radę szkolną krajową do przekształcenia 6-klasowej szkoły żeńskiej w Horodence na 3-klasową szkołę wydziałową w połączeniu z 4-klasową szkołą pospolitą.

2. Przekształcenie tej szkoły może nastąpić pod warunkiem, iż gmina miasta Horodenki prócz dotychczasowych prestacji uiszczać będzie w myśl swej deklaracji corocznie po 1.200 K na częściowe pokrycie zwiększonych wydatków na płace nauczycieli szkoły wydziałowej. Resztę wydatków pokryje fundusz szkolny krajowy.

Przewodniczący :

Bandrowski.

Sprawozdawca :

Michałowski.